

Η βαθιά πολιτική γαλλική ταινία ο «Νόμος της Αγοράς» στους κινηματογράφους απέσπασε στο φετινό Φεστιβάλ Καννών το Βραβείο της Ανδρικής Ερμηνείας και την Ειδική Μνεία της Οικουμενικής Επιτροπής

του **Δημήτρη Βασιλείου**

Ο Μπριζέ δημιούργησε μιαν υποδόρια σπαρακτική ταινία για την εξαθλίωση και ταπείνωση της σύγχρονης εργατικής τάξης, τον αγώνα για επιβίωση, στις συνθήκες ενός αδυσώπητου και ανθρωποβόρου καπιταλισμού.

Ο σκηνοθέτης εκτυλίσσει τη θεματική του μέσα απ' τις βίαιες ανατροπές και το αγωνιώδες οδοιπορικό ενός εργάτη, του Τιερί. Η ιστορία του αντανakλά στην εποχή της καπιταλιστικής κρίσης το σοκ, την ανασφάλεια, την ταπείνωση που συνεπάγεται η απώλεια της εργασιακής θέσης, την περιπλάνηση για την αναζήτηση εργασίας στα κανάλια του συστήματος, χωρίς αγωνιστικές εξάρσεις αλλά και χωρίς προσωπικό και ταξικό αυτοεξευτελισμό απέναντι στον αυταρχισμό των αφεντικών.

Χαμηλοί τόνοι και υπόγειες εντάσεις σε μια ταινία για την ανεργία και την αγορά

Η πορεία του παραπέμπει σε οικεία και στην ελληνική κοινωνία φαινόμενα. Ο Τιερί μετά από 25 χρόνια δουλειάς πετιέται στο περιθώριο της ανεργίας, γιατί τα αφεντικά του αποφάσισαν να μεταφέρουν την επιχείρησή τους σε άλλη χώρα με φθηνότερο εργατικό δυναμικό. Συνηθισμένη απάνθρωπη επιλογή για τους καπιταλιστές και μάλιστα στις ανεπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες. Η ανατροπή για τον Τιερί είναι ολοκληρωτική και οδυνηρή. Έχοντας κατακτήσει, στην περίοδο της καπιταλιστικής ανάπτυξης, με οχυρό την εργασιακή θέση του, συνηθισμένες και για στρώματα της εργατικής τάξης μικροανέσεις (αυτοκίνητο, λυόμενο εξοχικό) ωθείται βίαια στη ζούγκλα της αγοράς, που κυριαρχεί την εποχή της καπιταλιστικής κρίσης. Ο Τιερί αποκτά την οδυνηρή εμπειρία του άγριου καπιταλισμού, που αλέθει αδυσώπητα τους ανθρώπους για να αβγατίσει τα κέρδη του και να επιπλεύσει στην κρίση. Γνωρίζει το νόμο της αγοράς που απαιτεί καλογραμμένα βιογραφικά, που εκβιαστικά επιβάλλει υποβαθμισμένη, σε σχέση με τα προσόντα του εργάτη, θέση εργασίας και αμοιβή, αξιοποιώντας την υπερπροσφορά εργασίας απ' το πλήθος των ανέργων. Γνωρίζει το αστικό κράτος, που αδυνατεί να εξαλείψει την ανεργία και «προστατεύει» τους ανέργους με γλίσχρο επίδομα ανεργίας, εντάσσοντάς τους σε προγράμματα μαθητείας στους καπιταλιστές, που προσλαμβάνουν σπάνια σε οργανική θέση εργασίας, ανέργους. Τελικά, όταν μετά πολύμηνη ανεργία θα βρει θέση εργασίας στο προσωπικό ασφαλείας ενός μεγάλου σούπερ μάρκετ, θα έρθει σε επαφή με τη σύγχρονη αδυσώπητη επιχείρηση του ολοκληρωτικού καπιταλισμού. Η επιχείρηση δεν αρκείται στην αποτροπή των μικροκλοπών, αλλά υποβάλλει πελάτες και υπαλλήλους σε εξευτελιστικούς ελέγχους και πρόστιμα, για να μην τους καταγγείλει στην αστυνομία. Μία υπάλληλος με πολύχρονη θητεία και στελεχιακή θέση δεν αντέχει στην ταπεινωτική διαπόμπευση, στην οποία την υποβάλλει η διεύθυνση και δίνει τέλος στη ζωή της.

Οι αυταρχικοί μηχανισμοί συνυπάρχουν με τους μηχανισμούς ενσωμάτωσης, όπως αναδεικνύεται στη σκηνή «επιβράβευσης» μιας εργάτριας που αποχωρεί απ' την ενεργό δράση, καλλιεργώντας ένα «οικογενειακό» κλίμα και ψυχολογία κοινού συμφέροντος... εργαζομένων και εργοδοτών. Η ταινία του Μπριζέ είναι πολιτική με την έννοια ότι τοποθετεί τον εργάτη με ακρίβεια στο σύγχρονο οδυνηρό ιστό

του καπιταλισμού περιγράφοντας την εξάρτησή του απ' το σύστημα, την ανασφάλεια, την αγωνία του, την ταπείνωση, τον αγώνα του για επιβίωση και αξιοπρέπεια, τις επιπτώσεις αυτής της κατάστασης στην προσωπική και οικογενειακή ζωή του ήρωα. Ωστόσο, η διεκτραγώδηση της κοινωνικής θέσης του δεν οδηγεί και στην αγωνιστική έξαρση, όπως συμβαίνει σε μια τυπική πολιτική ταινία, χωρίς να μειώνεται η αξία της ταινίας και να θολώνει το μήνυμά της. Ο Μπριζέ επηρεασμένος απ' τους αδελφούς Νταρντέν (συνδυασμός μυθοπλασίας και ντοκιμαντέρ) αποφεύγει τους μελοδραματισμούς και τις αγωνιστικές εξάρσεις, αυξάνοντας όμως τις υπόγειες ψυχολογικές εντάσεις και αντιδράσεις του ήρωα, που προαναγγέλλουν την κάθαρση της καπιταλιστικής τραγωδίας...

Δημοσιεύτηκε στο ΠΡΙΝ στις 25/10/2015